

An aerial photograph showing a wide, multi-lane highway running diagonally from the bottom right towards the top center. To the left of the highway is a canal, and further left is a residential area with many houses. In the background, a line of wind turbines is visible on the horizon under a clear blue sky. The foreground shows lush green trees and grass.

De transitie naar een klimaatneutrale en circulaire infrastructuur

Inspiratieboek

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Groningen, gemeente Midden-Groningen, gemeente Eemsdelta, gemeente Het Hogeland, gemeente Pekela, gemeente Veendam, gemeente Oldambt, waterschap Noorderzijlvest, Groningen Seaports, Circulair Groningen en Drenthe, Rijkswaterstaat

Tekst

Provincie Groningen

Beeld

Provincie Groningen

Opmaak

Team Communicatie

Uitgave

6 juli 2026

Inhoudopgave

Voorwoord	4
Duurzame keuzes in ontwikkeling	5
Duurzame stappen in de openbare ruimte	8
Van visie naar een groenere leefomgeving	11
Duurzame keuzes met oog voor de praktijk	14
Duurzaamheid als vanzelfsprekend onderdeel van het werk	18
Duurzaamheid als manier van werken	21
Schaarse grond slim benutten	24
Duurzaam doen: van ambitie naar uitvoering	26
Op weg naar een klimaatneutraal en circulair Nederland	29
Samen versnellen naar een circulaire infrastructuur	31

Voorwoord

De transitie naar een klimaatneutrale en circulaire infrastructuur vraagt niet alleen om beleid, maar ook om een pragmatische aanpak, innovatie en actieve kennisdeling. Overheden en organisaties werken, ieder vanuit hun eigen rol en ambities, steeds vaker aan het duurzaam uitvoeren van infrastructuurprojecten. Dit gebeurt zowel op strategisch niveau als in de dagelijkse praktijk van ontwerp, uitvoering en beheer.

In dit inspiratieboek zijn diverse duurzame projecten opgenomen die zijn gerealiseerd door gemeenten, Waterschap Noorderzijlvest, Groningen Seaports, Rijkswaterstaat Noord-Nederland en Groningen-Drenthe Circulair binnen de provincie Groningen. De projecten laten zien hoe duurzaamheid in de praktijk kan worden toegepast, bijvoorbeeld op het gebied van circulariteit, klimaatadaptatie, emissiereductie, biodiversiteit en duurzame materiaaltoepassing.

Met dit inspiratieboek willen wij laten zien welke kansen er al worden benut en welke duurzame oplossingen in de regio worden toegepast. Het boek is bedoeld om organisaties te inspireren, kennis en ervaringen met elkaar te delen en de regionale ketensamenwerking verder te versterken.

Kortom, wij hopen u te inspireren om duurzame keuzes te maken, samenwerkingen op te zoeken en gezamenlijk verder te bouwen aan een toekomstbestendige infrastructuur.

Duurzame keuzes in ontwikkeling

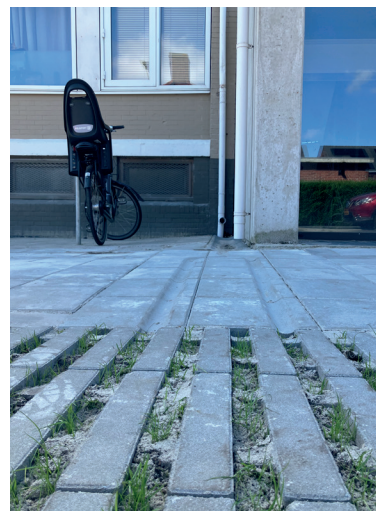
De gemeente Midden-Groningen heeft een duidelijke duurzaamheidsvisie, laadvisie en een mobiliteitsplan. Specifiek beleid voor duurzame infrastructuur is er nog niet, maar in de praktijk krijgt duurzaamheid al op veel plekken vorm. In projecten wordt steeds gekeken: wat kunnen we hier wél doen om het slimmer en duurzamer aan te pakken?

Een goed voorbeeld is het hergebruik van lichtmasten. Hoewel deze na veertig jaar formeel zijn afgeschreven, zijn ze vaak technisch nog in goede staat. Lichtmasten die op de ene locatie overbodig waren geworden, zijn verplaatst naar een station waar juist behoefte was aan extra verlichting. Door deze stap is bespaard op nieuw materiaal en zijn bestaande middelen optimaal benut.

Integraal aan de slag in Hoogezand

Bij de herinrichting van de Gabriël Metsusstraat, Meindert Hobbemastraat en Bartholomeus van der Helststraat in Hoogezand kwam een bredere opgave samen. De lage ligging van de straten zorgde voor wateroverlast en tegelijkertijd lag er een kans om de openbare ruimte te verbeteren. Bewoners zijn actief betrokken bij het ontwerp en hun ideeën zijn waar mogelijk meegenomen.

In de uiteindelijke inrichting zijn duurzame oplossingen gecombineerd, waarbij per straat is gekeken wat het beste past bij de specifieke situatie en opgave. Vanuit die afweging zijn gerichte keuzes gemaakt. Regenwater wordt afgekoppeld van het vuilwaterriool en verwerkt via een regenwaterriool

of infiltratiesysteem, waardoor wateroverlast wordt verminderd en de belasting op de zuivering afneemt. Door dit systeem wordt het regenwater geïnfiltreerd in de bodem of geloosd op het oppervlaktewater. Ook zijn parkeervakken vergroend met grasbetontegels, wat zorgt voor betere waterafvoer, minder hittestress en meer biodiversiteit.

Daarnaast zijn bomen en hagen toegevoegd om de straat groener en leefbaarder te maken. Nieuwe voetpaden zijn aangelegd met hergebruik van bestaande straatstenen en in het aangrenzende park is ingezet op versterking van de groenstructuur met een bloemenweide, wandelpaden en bankjes. Zo wordt waterbeheer gecombineerd met vergroening en kwaliteit van de leefomgeving.

De werkzaamheden in de Gabriël Metsusstraat en Meindert Hobbemastraat zijn inmiddels afgerond. In de Bartholomeus van der Helststraat zijn de werkzaamheden nog bezig.

Slim omgaan met oevers en water

Ook bij oevers wordt bewust gekozen voor duurzame oplossingen. Bij het Schildmeer is de bestaande damwand onder de waterlijn behouden en hergebruikt als onderdeel van de constructie. Aan de achterzijde zijn houten palen aangebracht en is de oever opgebouwd met klei. Hier bovenop is de beschoeiing op twee manieren afgewerkt: met schanskorven gevuld met breukstenen en steenbestorting. Door de bestaande damwand te hergebruiken, is er bespaard op materiaal. Daarnaast gaan de gebruikte materialen langer mee en biedt het ruimte voor planten en dieren. Tegelijk maken de stenen het voor dieren makkelijker om het water in en uit te gaan.

De natuurvriendelijke oever draagt bij aan zowel ecologie als klimaatadaptatie.

In het Margrietpark in Sappemeer is gekozen voor een natuurvriendelijke oever. Door de damwand onder water af te zagen, ontstaat een geleidelijke overgang van water naar land. Ondiepe zones achter de beschoeiing bieden ruimte en bescherming voor vissen, larven en waterplanten. De

ondiepe zone loopt langzaam over naar land, waardoor het voor dieren makkelijker is om in en uit het water te gaan. Daarnaast zorgt het verwijderen van slib voor een betere waterkwaliteit, meer bergingscapaciteit en koeler water (voor het tegengaan van hittestress). Zo draagt de inrichting bij aan zowel ecologie als klimaatadaptatie.

Behoud als duurzame keuze

Duurzaamheid zit niet alleen in nieuw bouwen, maar juist ook in het behouden van wat er al is. In de Slochterhaven is een Rijks monumentale beweegbare brug uit 1929 gerenoveerd in plaats van vervangen. De onderbouw en bovenbouw is behouden en gerenoveerd. Het beweegbare rijdek is geheel vernieuwd zodat deze weer voldoet aan de huidige verkeersbelasting. Door te kiezen voor renovatie is materiaal bespaard en blijft de historische waarde behouden.

Stap voor stap vooruit

De aanpak van Midden-Groningen laat zien dat duurzaamheid vooral ontstaat in de uitvoering. Door bij ieder project bewust te kijken naar hergebruik, water, groen en kwaliteit van de leefomgeving, groeit een werkwijze die stap voor stap duurzamer wordt. Niet door te wachten op volledig uitgewerkt beleid, maar door kansen te benutten op het moment dat ze zich voordoen.

Duurzame stappen in de openbare ruimte

Hoewel de gemeente Eemsdelta geen vastgesteld duurzaamheidsbeleid heeft, wordt duurzaamheid in de praktijk al volop toegepast. Niet vanuit dikke nota's, maar juist door te doen. Bij infraprojecten en onderhoudswerkzaamheden worden steeds vaker bewuste keuzes gemaakt: duurzamer asfalt, hergebruik van materialen en het toepassen van gebakken steen waar dat kan.

Begin 2025 is een nieuw wegenbeleidsplan opgesteld. Door achterstallig onderhoud lag de focus in eerste instantie op herstel, waardoor duurzaamheid daarin nog beperkt is meegenomen. Tegelijkertijd is de ambitie duidelijk aanwezig: bij een volgende beleidsronde wordt duurzaamheid nadrukkelijker verankerd. Die beweging is nu al zichtbaar in concrete projecten.

Ecofalt: minder CO₂, bewezen in de praktijk

Een aansprekend voorbeeld is het Ecofalt-fietspad bij Loppersum en Lalleweer. Ecofalt wordt aangelegd bij omgevingstemperatuur en hoeft dus niet verhit te worden. Dat betekent: 100% reductie van gasverbruik en CO₂-uitstoot bij de productie. Bovendien bestaan de onder- en tussenlagen volledig uit hergebruikt oud wegdek. Het fietspad bij Lalleweer heeft gezorgd voor een aardgasbesparing van circa 430m³ en een reductie van 946kg CO₂.

Ecofalt blijft flexibel en eventuele schades zijn eenvoudig te herstellen door frezen en opnieuw te walsen

De eerste trajecten met Ecofalt zijn inmiddels zo'n tien jaar geleden aangelegd en functioneren nog altijd goed. Het materiaal blijft flexibel en eventuele schades zijn eenvoudig te herstellen door

frezen en opnieuw te walsen. Ecofalt is niet alleen geschikt voor fietspaden; ook autowegen kunnen ermee worden aangelegd.

De gemeente onderzoekt momenteel of Ecofalt ook in woonwijken kan worden toegepast. Technisch is dat geen probleem, maar de hogere prijs ten opzichte van een reguliere deklaag maakt dat het nu vooral wordt ingezet op plekken waar de meerwaarde het grootst is. Tegelijkertijd wordt de ontwikkeling van het product nauw gevolgd, onder andere om beter zicht te krijgen op de levensduur op de lange termijn.

Een voordeel: Ecofalt kon binnen het bestaande onderhoudscontract worden toegepast. Daardoor was geen besluit van de raad nodig.

Slimme bebording met een extra functie

Ook bij iets ogenschijnlijk eenvoudigs als verkeersborden maakt Eemsdelta duurzame keuzes. Alle bebording binnen de gemeente is geïnteriseerd. Borden die niet meer voldoen aan de richtlijnen – of waar nieuwe nodig zijn – worden vervangen door exemplaren van gerecycled plastic. Borden die nog voldoen, worden gefaseerd vervangen.

Insecten maken volgens onderzoek gebruik van de insectenhoeven op de achterkant van verkeersborden.

Deze borden zijn volledig recyclebaar én herbruikbaar: stickers zijn eenvoudiger te vervangen dan bij aluminium borden. De achterkant heeft een honingraatstructuur, waarin op sommige plekken zelfs insectenhoeven zijn geïntegreerd. Onderzoek laat zien dat insecten deze hoeven daadwerkelijk gebruiken.

Hoewel de aanschafprijs iets hoger ligt dan die van aluminium borden, is geen afzonderlijke toestemming nodig voor plaatsing. Het college wordt hierover geïnformeerd, waarmee duurzaamheid ook bestuurlijk zichtbaar wordt.

Kleine ingrepen, grote impact

Naast deze projecten kijkt de gemeente met een duurzame bril naar andere onderdelen van de openbare ruimte. Zo worden parkeerplaatsen aangelegd met grasbetontegels, die regenwater beter laten infiltreren en tegelijkertijd ruimte bieden voor groen. Ook wordt kritisch gekeken naar straatprofielen: is een trottoir aan beide zijden echt nodig, of kan één zijde worden vergroend?

Delen en samenwerken

Eemsdelta werkt niet structureel samen met andere gemeenten, maar zoekt wel actief het gesprek. Buurgemeenten worden uitgenodigd om projecten zoals Ecofalt te bekijken en ervaringen worden gedeeld. Er is veel onderling contact en een duidelijke openheid om samen verder te leren en te ontwikkelen.

De aanpak van Eemsdelta laat zien dat duurzaamheid niet hoeft te wachten op een uitgewerkt beleidskader. Door in projecten en onderhoud steeds opnieuw bewuste keuzes te maken, ontstaat beweging in de praktijk. Juist door te doen, te testen en te leren, groeit stap voor stap een werkwijze die klaar is voor de toekomst.

Van visie naar een groenere leefomgeving

In de gemeente Pekela krijgt duurzaamheid steeds nadrukkelijker vorm, niet als losstaand thema, maar als integraal onderdeel van beleid én uitvoering. In de omgevingsvisie en de groen- en watervisie is een duidelijke richting gekozen: meer groen, minder verharding en het beter vasthouden van regenwater. Die ambities worden stap voor stap doorvertaald naar de praktijk.

De beweging is zichtbaar: waar plannen eerst vooral op papier stonden, verschuift de focus nu naar uitvoering. Tegelijk vraagt dat ook om een andere manier van werken en denken. Duurzaamheid betekent hier niet alleen andere materialen toepassen, maar vooral anders kijken naar de inrichting van de openbare ruimte.

Halfverharding als nieuwe standaard

Een mooi voorbeeld van die nieuwe benadering is het toepassen van halfverharding op paden en grasbetontegels bij parkeerplaatsen. Deze oplossing – een combinatie van steen en groen – is geen apart beleidsdoel, maar een logische uitwerking van de bredere visie.

Door te werken met materialen zoals gebakken stenen in open verband of grasbetonblokken, ontstaat een oppervlak waarin ruimte is voor beplanting. Regenwater kan daardoor beter infiltreren en de omgeving wordt zichtbaar groener. De werking staat of valt met een goede opbouw: een waterdoorlatende fundering en een geschikte groeilaag voor het groen zijn essentieel.

De eerste ervaringen zijn positief. Water wordt goed afgevoerd en het groen ontwikkelt zich zoals bedoeld. Hoewel de aanlegkosten hoger liggen dan bij traditionele verharding, levert de maatregel veel op in kwaliteit van de leefomgeving. Het resultaat is een openbare ruimte die niet alleen functioneel is, maar ook bijdraagt aan gezondheid, beleving en biodiversiteit.

Groener Pekela in ontwikkeling

De inzet op vergroening gaat verder dan losse maatregelen. Pekela werkt actief aan een structureel groener straatbeeld. Een ambitieus voorbeeld is het planten van één boom per inwoner, wat neerkomt op ongeveer 4.000 extra bomen in de gemeente.

De gemeente wil één boom per inwoner planten, dat komt neer op ongeveer 4.000 extra bomen in de gemeente.

Ook wordt water steeds nadrukkelijker onderdeel van het ontwerp. Wadi's en vijvers zorgen voor opvang en infiltratie van regenwater. Bij nieuwe woonwijken wordt gestreefd naar een evenwichtige verdeling: ongeveer de helft verharding en de helft groen. Daarmee ontstaat een robuuste en klimaatbestendige inrichting, die bestand is tegen extremere weersomstandigheden.

Leren door te doen

Voor Pekela zijn deze oplossingen relatief nieuw. Daarom is bewust gekeken naar voorbeelden bij andere gemeenten en zelfs over de grens. Tegelijk is het vooral een proces van doen: uitproberen, monitoren en verbeteren. Waar nodig wordt samenwerking gezocht, maar minstens zo belangrijk is de bereidheid om zelf stappen te zetten.

Die praktische aanpak zorgt ervoor dat kennis snel groeit en oplossingen steeds beter aansluiten op de lokale situatie.

Vooruitkijken naar slimme verlichting

Ook op andere onderdelen van de infrastructuur wordt vooruitgekeken. Zo is besloten om de openbare verlichting in de hele gemeente te vervangen door ledverlichting. Daarbij wordt nog een afweging gemaakt tussen biobased en aluminium armaturen.

Tegelijk kijkt de gemeente kritisch naar wat er al aanwezig is. Masten die formeel zijn afgeschreven, maar technisch nog in goede staat verkeren, blijven staan. Alleen waar nodig worden armaturen vervangen. Daarmee wordt onnodig materiaalgebruik voorkomen en wordt maximaal gebruikgemaakt van bestaande assets.

Stap voor stap vooruit

De aanpak van Pekela laat zien hoe een duidelijke visie langzaam maar zeker zichtbaar wordt in de

buitenruimte. Door consequent te kiezen voor meer groen, minder verharding en slim waterbeheer, verandert niet alleen de inrichting, maar ook de manier van werken.

Duurzaamheid wordt zo geen extra opgave, maar een vanzelfsprekend onderdeel van elk project – met een leefomgeving die daar direct van profiteert.

Duurzame keuzes met oog voor de praktijk

De gemeente Veendam heeft (nog) geen vastgesteld duurzaamheidsbeleid voor de infrastructuur. Dat betekent echter niet dat duurzaamheid geen rol speelt. Integendeel: bij elk project wordt gekeken wat er wél mogelijk is. In een context van beperkte middelen – zonder inflatiecorrectie in de afgelopen jaren – vraagt dat om slimme, realistische keuzes. Duurzame oplossingen zijn immers niet alleen soms duurder in aanleg, maar kunnen ook hogere onderhoudskosten met zich meebrengen, bijvoorbeeld doordat speciaal materieel nodig is dat slechts op kleine schaal wordt ingezet.

Vanuit het programma Nij Begun wordt er inmiddels gewerkt aan beleidsvorming, al is dit nog geen uitgewerkt uitvoeringsbeleid. Tot die tijd werkt Veendam vooral pragmatisch: duurzaamheid speelt mee op de achtergrond en waar kansen liggen, worden die benut.

Blik op de toekomst

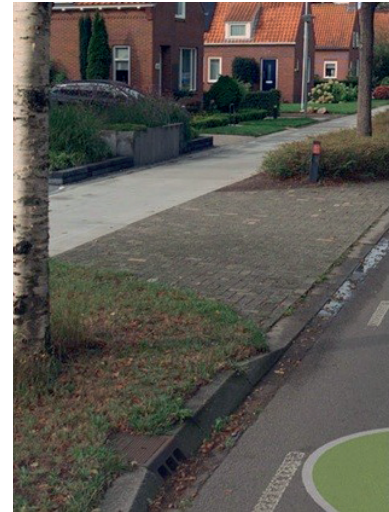
Vooruitkijkend wil Veendam bij de aanleg van nieuwe parken zoveel mogelijk materialen hergebruiken en kiezen voor duurzame materialen. Ook wordt verkend hoe waterberging beter kan worden geïntegreerd in nieuwbouwwijken. Deze plannen bevinden zich nog in de onderzoeksfase, maar laten zien dat duurzaamheid steeds nadrukkelijker wordt meegenomen.

Besluitvorming verloopt via projectteams. Bij grotere investeringen wordt de raad geïnformeerd en is goedkeuring nodig. Voor elk project moet afzonderlijk budget worden aangevraagd. Wanneer subsidies voor duurzaamheid beschikbaar zijn, blijkt de raad vaak bereid om mee te denken. Voor de onderstaande projecten waren overigens geen subsidies beschikbaar – ze zijn gerealiseerd door slimme keuzes binnen bestaande budgetten.

Fietspad Zuidwending: onderhoud slim benut

Onder het bestaande fietspad aan de Zuidwending moesten kabels en leidingen worden aangelegd. Dat zou normaal gesproken betekenen dat asfalt meerdere keren moet worden opgebroken en vervangen. Om dat te voorkomen, is gekozen voor betonplaten van Easypath. Deze platen zijn eenvoudig uitneembaar en na werkzaamheden weer terug te leggen. Bovendien vragen ze minder onderhoud dan asfalt.

De werkzaamheden zijn in 2024 gestart en worden naar verwachting in 2026 afgerond. Ook logistiek is duurzaam gedacht: de betonplaten zijn direct bij levering op de juiste plek gelegd, waardoor opslag en extra transportbewegingen zijn voorkomen. Omdat het project binnen het onderhoudsbudget viel, was geen afzonderlijke toestemming van de raad nodig.

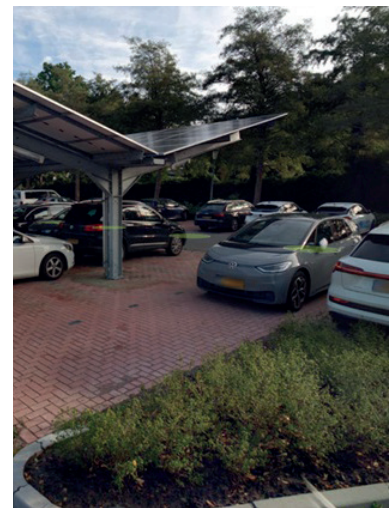

Volgens de leverancier levert deze keuze aanzienlijke milieuvoordelen op. Over een tracé van 1 kilometer (2 meter breed, levensduur 100 jaar) betekent dit een besparing van ongeveer € 8.558 aan MKI en 175.010 kg CO₂ ten opzichte van asfalt. Tegelijkertijd is de gemeente eerlijk over de kanttekeningen: er is geen zero-emissie materieel gebruikt. Dat zijn wensen voor de toekomst.

Parkeerplaats Waterschap Hunze en Aa's: biobased experiment

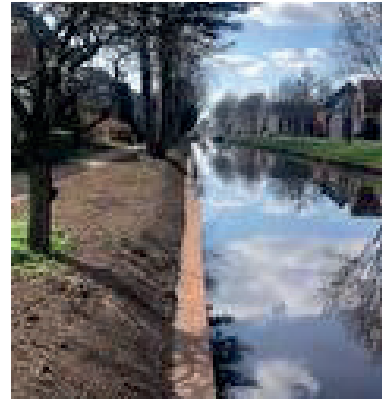
Bij het gebouw van Waterschap Hunze en Aa's in Veendam zijn zonnepanelen boven de parkeerplaats geplaatst. Om dit duurzame beeld te versterken, is gekozen voor biobound stenen, gemaakt met vezels van olifantsgras. Deze vezels zijn qua sterkte vergelijkbaar met beton.

De parkeerplaats is bewust ingericht als proef: hoe houden deze stenen zich in de praktijk? De kosten lagen niet significant hoger dan bij reguliere betonstenen en hoewel er geen subsidies beschikbaar waren, kon het project toch doorgaan. Biobound materialen hebben bovendien een lage MKI-waarde, wat bijdraagt aan hun circulariteit.

Beschoeiing Oosterdiep: behouden wat goed is

Bij het Oosterdiep moest de beschoeiing worden aangepakt. Onderzoek liet zien dat de houten damwandplanken onder water nog in goede staat waren, terwijl alleen het bovenste deel versleten was. In plaats van alles te vervangen, is besloten de beschoeiing omhoog te trekken en het bestaande materiaal te hergebruiken. De verloren sterkte is opgevangen door het plaatsen van palen voor de damwand, het aanbrengen van gordingen en het doorkoppelen van bestaande ankers. Het geheel is afgewerkt met een deksloof.

Doordat de werkzaamheden aan de beschoeiing korter duurden en minder trillingen veroorzaakten, zijn er nauwelijks klachten geweest van omwonenden.

Dit leverde meerdere voordelen op: minder nieuw materiaal, een langere levensduur van het bestaande hout én minder overlast voor omwonenden. Doordat de werkzaamheden korter duurden en minder trillingen veroorzaakten, zijn er nauwelijks klachten geweest.

Gebakken straatstenen: investeren in de lange termijn

Bij nieuwbouwstraten kiest Veendam – waar financieel mogelijk – voor gebakken stenen in plaats van betonstenen. Hoewel beton op korte termijn vaak een lagere milieu-impact heeft, winnen gebakken stenen het op de lange termijn. Ze gaan langer mee, behouden hun waarde en zijn beter herbruikbaar. De hogere aanschafprijs wordt gezien als een investering in toekomstbestendige openbare ruimte.

Samen sterker

Als kleine gemeente kan Veendam niet alles alleen. De gemeente staat daarom nadrukkelijk open voor samenwerking met andere gemeenten, zeker wanneer duurzame oplossingen gezamenlijk haalbaar worden. Bij grensgebieden wordt al samengewerkt, bijvoorbeeld op het gebied van openbare verlichting. Samenwerking helpt niet alleen om kosten te delen, maar ook om kennis en ervaring op te bouwen.

De aanpak van Veendam laat zien dat duurzaamheid juist in een context van beperkte middelen vorm krijgt. Door scherp te kiezen, vooruit te kijken en bestaande materialen en structuren optimaal te benutten, ontstaat stap voor stap een duurzamere werkwijze. Niet door alles in één keer anders te doen, maar door op het juiste moment de juiste afweging te maken. In de gemeente Oldambt is duurzaamheid geen apart thema, maar een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks werk. Bij alle infraprojecten wordt bewust gekeken naar CO₂-reductie, hergebruik van materialen en de impact op mens en omgeving. De insteek is helder: elk project zo goed mogelijk uitvoeren, met oog voor de toekomst.

Duurzaamheid als vanzelfsprekend onderdeel van het werk

Die aanpak is vastgelegd in een meerjarig contract met de Oldambtster Wegenbouw Combinatie (OWC). Dit contract ging in 2025 in en heeft een looptijd van tien jaar. Juist die lange looptijd biedt ruimte om te experimenteren, te leren en nieuwe technieken toe te passen. Werkt iets niet zoals verwacht, dan wordt daar gezamenlijk een oplossing voor gezocht. Het contract omvat niet alleen wegen, maar ook kunstwerken, rioolonderhoud en onkruidbestrijding.

Aanbesteden met impact

De aanbesteding is uitgevoerd volgens de principes van Rapid Impact Contracting (RIC), met de Sustainable Development Goals (SDG's) als raamwerk. Milieu, planeet en mens stonden centraal. Bij de uitvoering wordt zoveel mogelijk gewerkt met lokale partijen en pas daarna wordt gekeken naar partners in de omliggende regio. Dat beperkt reisbewegingen én versterkt de lokale economie.

Daarnaast biedt het tienjarige contract ruimte voor Social Return on Investment (SROI). Er worden kansen gecreëerd voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, werkzoekenden, leerlingen en stagiairs. Zo levert de infrastructuur niet alleen fysieke waarde op, maar ook sociale.

Waar zit de grootste winst?

Samen met de OWC kijkt de gemeente continu waar de grootste milieu-impact zit en waar snel winst is te behalen. Soms betekent dat investeren in elektrisch materieel, soms juist kiezen voor slimme oplossingen die op korte termijn al resultaat opleveren. De technologische ontwikkelingen gaan immers snel, en meebewegen loont.

Twee voorbeelden laten zien hoe dat in de praktijk werkt: het toepassen van Cement Bitumen Stabilisatie (CBIS) bij wegrehabilitatie en het experimenteren met koudplastische markering op waterbasis.

CBIS: een slimme oplossing voor droogteschade

De warme en droge zomers van onder andere 2018 zorgden voor grote tekorten en fluctuaties in de grondwaterstand en daarmee voor forse schade aan wegen in Oldambt. In plaats van traditioneel alles te verwijderen en opnieuw aan te leggen, is gekozen voor CBIS.

Bij deze methode wordt de bestaande asfaltconstructie, inclusief fundering, ter plekke gefreesd, gemengd en verrijkt met cement en schuimbitumen. Daarbovenop worden twee nieuwe asfaltlagen aangebracht. Het resultaat is een constructie die zowel stijf als flexibel is.

CBIS wegen hebben het grote voordeel dat het oude asfalt volledig hergebruikt wordt, waardoor er minder materiaal en minder transport nodig is en er minder overlast wordt ervaren.

Het grote voordeel: het oude asfalt hoeft niet te worden afgevoerd, maar wordt volledig hergebruikt. Er is minder nieuw materiaal nodig, minder transport en minder overlast. De afgelopen drie jaar zijn meerdere wegen en wegvakken op deze manier aangepakt, onder andere tussen Beerta, Nieuw Beerta, Drieborg en Ganzedijk, en in de Carel Coenraadpolder. De ervaringen zijn positief: waar andere wegen opnieuw droogteschade vertonen, blijven de CBIS-wegen tot nu toe intact.

Bovendien zijn CBIS-wegen onderaan de streep goedkoper dan traditionele oplossingen. De milieuvoordelen zijn groot en de uitvoeringstijd is korter, wat ook door omwonenden als prettig wordt ervaren.

Daarnaast is de opdrachtnemer bezig om CBIS te certificeren, zodat in de toekomst positieve resultaten niet meer aangetoond hoeven te worden door laboratoriumtesten. Dit zal helpen bij het aanleggen van nieuwe wegen.

CBIS is niet overal toepasbaar. Doordat er geen product wordt afgevoerd en er alleen maar product bij komt, komt de weg hoger te liggen. Dit is niet handig in bebouwd gebied waar hoogteverschillen een rol spelen, maar in het polderlandschap van Oldambt blijkt het een zeer effectieve oplossing.

Markering op waterbasis: goed voor mens en milieu

Ook bij wegmarkering durft Oldambt te vernieuwen. Traditionele koudplastische markering bevat chemische vluchtige stoffen die schadelijk zijn voor mens en natuur en onaangenaam om mee te werken. Koudplastische markering op waterbasis bevat deze stoffen niet en is veel prettiger voor uitvoerend personeel.

Hoewel het product nog in ontwikkeling is, is er in Oldambt een rijbaan voorzien van deze markering, aangebracht op een CBIS-weg. De locatie wordt gemonitord op onder andere hechting en reflectie, zodat kennis wordt opgebouwd over de prestaties op de lange termijn.

Koudplastische markering op waterbasis bevat geen chemische vluchtige stoffen die schadelijk zijn voor mens en natuur en onaangenaam zijn om mee te werken.

De keuze werd gedragen door aannemer en onderaannemer, die volledig in het product geloven. De drijfveer was niet kostenbesparing, maar gezondheid en milieu. Een extra voordeel: waar traditionele markering apart moet worden verwijderd, kan de markering op waterbasis worden meegerecycled in de asfaltketen.

Lef als succesfactor

De gemene deler in deze projecten is lef. Lef om het anders te doen, om nieuwe oplossingen toe te passen en om niet altijd te kiezen voor de bekende weg. Binnen de gemeente Oldambt staan medewerkers open voor duurzame ideeën en wordt snel meegedacht. Dat maakt het mogelijk om kansen te benutten wanneer ze zich aandienen.

De aanpak van Oldambt laat zien dat echte vooruitgang ontstaat wanneer samenwerking en lange termijn centraal staan. Door ruimte te creëren om te experimenteren en samen te leren, worden nieuwe oplossingen niet alleen bedacht, maar ook daadwerkelijk toegepast. Zo groeit duurzaamheid uit tot een integraal onderdeel van het werk – met oplossingen die zich in de praktijk bewezen hebben en klaar zijn voor opschaling.

Foto door C. Gerdes

Duurzaamheid als manier van werken

In de gemeente Het Hogeland krijgt duurzaamheid steeds meer vorm als een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijkse werk. Niet als los programma of extra ambitie, maar als een manier van denken en doen die terugkomt in beheer, onderhoud en aanleg van de openbare ruimte. Binnen de raamovereenkomst voor wegen, civiele constructies en waterketen wordt die aanpak concreet zichtbaar.

Deze werkwijze sluit aan op de bredere ambities van de gemeente. In beleid, inkoop en uitvoering wordt dezelfde richting gevolgd, waarbij onder meer de omgevingsvisie, duurzaamheidsambities en sectorale plannen elkaar versterken. Zo ontstaat een samenhangende aanpak waarin duurzame keuzes integraal onderdeel zijn van het werk.

In de samenwerking tussen gemeente en marktpartijen staat onder andere het bouwteam centraal. Medewerkers, beheerders, uitvoerders en aannemers worden actief uitgenodigd om mee te denken en met oplossingen te komen. Zo ontstaan ideeën direct vanuit de praktijk. Wat technisch kan, wat logisch is in het beheer en wat financieel haalbaar is, komt samen in een gezamenlijke afweging. Duurzaamheid wordt daarmee geen verplichting van bovenaf, maar een gedeelde verantwoordelijkheid.

Circulair werken als uitgangspunt

Bij het onderhoud van wegen is hergebruik inmiddels de norm. In de onderlagen van asfalt wordt naar schatting 80% gerecycled materiaal toegepast, terwijl in de toplagen – waar veiligheid en kwaliteit zwaarder wegen – maximaal 40% wordt gerecycled. Ook wordt gewerkt met asfalt dat bij lagere temperaturen wordt geproduceerd, wat zorgt voor minder energieverbruik en lagere uitstoot.

Diezelfde denkwijze wordt toegepast bij civiele constructies. Niet automatisch vervangen, maar eerst kijken wat er nog mogelijk is: onderhouden, herstellen of deels vernieuwen. De zogenoemde R-ladder helpt om hierin bewuste keuzes te maken. Door materialen langer in gebruik te houden, wordt niet alleen bespaard op grondstoffen, maar ook op kosten en overlast.

Van ambitie naar meetbare resultaten

Duurzaamheid wordt in Het Hogeland niet alleen besproken, maar ook zichtbaar gemaakt in de uitvoering. Binnen de raamovereenkomst zijn concrete afspraken gemaakt over emissiereductie en wordt actief gestuurd op schoner werken. Denk aan het gebruik van HVO-brandstof, elektrisch gereedschap en energiezuinige voorzieningen op de bouwplaats.

Die inzet leidt tot meetbare resultaten. Sinds de start van de raamovereenkomst in 2024 is al ongeveer 1.442 kg stikstof en 145,2 ton CO2 bespaard. Duurzaamheid wordt daarmee geen abstract doel, maar een aantoonbaar onderdeel van het werk.

Slim combineren in de openbare ruimte

Ook buiten de grote projecten krijgt duurzaamheid vorm. Bij de vervanging van zo'n 6.000 armaturen van openbare verlichting wordt niet alleen ingezet op energiebesparing, maar ook op kwaliteit en flexibiliteit. Nieuwe armaturen maken het mogelijk om lichtsterkte en kleur aan te passen aan de omgeving en het gebruik. Zo wordt verlichting afgestemd op veiligheid, leefbaarheid, biodiversiteit en energieverbruik.

Dit laat zien dat duurzame keuzes vaak meerdere doelen tegelijk dienen: lagere energiekosten, betere kwaliteit van de openbare ruimte en meer ruimte voor natuur en donkerte.

Leren, samenwerken en ontwikkelen

De aanpak in Het Hogeland staat niet op zichzelf, maar sluit aan op bredere ontwikkelingen in beleid, inkoop en samenwerking. Door gebruik te maken van bestaande kaders en kennisnetwerken worden nieuwe inzichten en innovaties vertaald naar de praktijk. Tegelijk blijft de basis eenvoudig: beginnen, uitproberen en verbeteren.

Medewerkers spelen een sleutelrol. Door ruimte te geven aan vakmanschap en eigenaarschap ontstaat een cultuur waarin duurzaamheid van iedereen wordt.

Medewerkers spelen daarin een sleutelrol. Door ruimte te geven aan vakmanschap en eigenaarschap ontstaat een cultuur waarin duurzaamheid van iedereen wordt. Kleine keuzes in dagelijkse werkzaamheden dragen zo bij aan een grotere beweging.

Stap voor stap vooruit

De kern van de aanpak in Het Hogeland ligt in eigenaarschap. Duurzaamheid krijgt pas echt kracht wanneer medewerkers zich verantwoordelijk voelen voor hun bijdrage. Dat begint met een eenvoudige vraag: wat kan ik in mijn eigen werk doen om het beter te maken?

Voor de één betekent dat circulair asfalt toepassen, voor de ander het verlengen van de levensduur van een brug of het slimmer plannen van werkzaamheden. Zo groeit een werkwijze waarin duurzaamheid niet van beleid is, maar van iedereen – zichtbaar in dagelijkse keuzes en merkbaar in de leefomgeving van morgen.

De kracht van Het Hogeland zit in het verweven van duurzaamheid in het dagelijks werk. Door samen te werken, keuzes transparant te maken en continu te blijven leren, ontstaat een aanpak die meegroeit met de opgave. Zo laat Het Hogeland zien dat duurzaamheid niet begint bij beleid, maar bij de praktijk – en juist daar het verschil wordt gemaakt.

Hoe kunnen we de inspiratie uit dit boek vasthouden door kennis te blijven delen en projecten zichtbaar te maken, en zo van en met elkaar blijven leren? De gemeente Het Hogeland spreekt de wens uit om deze kennis actief te blijven delen met andere gemeenten, en nodigt hen uit om ook de samenwerking met hen op te zoeken.

Schaarse grond slim benutten

Groningen Seaports beheert en ontwikkelt de havens van Eemshaven en Delfzijl. Hier komt grootschalige infrastructuur samen met gebiedsontwikkeling: terreinen worden opgehoogd, bouwrijp gemaakt en ingericht voor nieuwe industriële vestigingen. In die dynamiek speelt duurzaamheid een steeds grotere rol – vooral in hoe wordt omgegaan met grondstromen.

Bouwen met wat er al is

Een belangrijk uitgangspunt is het hergebruik van grond. Voor het ophogen van terreinen maakt Groningen Seaports niet alleen gebruik van ‘nieuwe’ grond uit bijvoorbeeld zee of baggerprojecten, maar juist ook van grond die vrijkomt bij regionale werkzaamheden, zoals versterkingsprojecten in Loppersum en Appingedam.

Ongeveer de helft van de benodigde grond komt inmiddels uit deze secundaire stromen. Daarmee wordt niet alleen bespaard op kosten, maar wordt ook voorkomen dat nieuwe grondstoffen worden gewonnen. Het hergebruiken van grond maakt van een reststroom een waardevolle bouwstof.

Deze aanpak is verankerd in het grondbeleidsplan, waarin ruimte is gecreëerd om verschillende soorten grond toe te passen. Per toepassing – bijvoorbeeld onder een gebouw of in een berm – wordt bekeken welke kwaliteit nodig is. Zo ontstaat ruimte om flexibel en verantwoord met vrijkomende grond om te gaan.

Continu zoeken naar balans

Het werken met hergebruikte grond vraagt om flexibiliteit. Groningen Seaports is afhankelijk van het aanbod uit projecten in de regio, en dat aanbod is niet altijd zeker. Soms is grond beschikbaar, soms gaat deze naar een andere partij. Dat maakt het systeem waardevol, maar ook kwetsbaar.

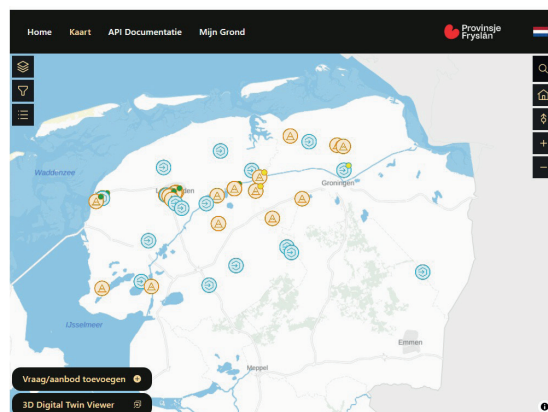
Wanneer er onvoldoende herbruikbare grond beschikbaar is, wordt alsnog ‘nieuwe’ grond ingezet om

projecten niet te vertragen. Daarmee blijft de voortgang van gebiedsontwikkeling gewaarborgd, maar wordt ook zichtbaar hoe belangrijk een goed functionerende grondketen is.

Slimmer organiseren van de grondstromen

De volgende stap ligt in het beter organiseren van vraag en aanbod. Idealiter wordt grond direct van de ene locatie naar de andere gebracht, zonder tussentijdse opslag of extra transport. In de praktijk gebeurt dat nog niet altijd, wat kansen biedt voor verdere optimalisatie.

Een digitale kaart of platform waarin vraag en aanbod van grond samenkomen, kan daarin een belangrijke rol spelen. Zo'n systeem bestaat al vanuit de provincie Friesland en maakt het eenvoudiger om reststromen lokaal en efficiënt te benutten. Voor Groningen Seaports zou dit niet alleen duurzamer zijn, maar ook praktisch en kostenefficiënt.

Leren van anderen

Als havenbeheerder opereert Groningen Seaports in een commerciële omgeving, waar investeringen direct moeten renderen. Dat maakt het niet altijd mogelijk om zelf voorop te lopen in het testen van nieuwe, soms kostbare innovaties.

Door samen te werken met andere partijen, kunnen inzichten over nieuwe technieken gedeeld worden.

Daarom wordt actief samengewerkt met andere partijen, zoals de haven van Rotterdam. Nieuwe technieken worden daar vaak eerst toegepast en getest. De inzichten die dat oplevert, worden gedeeld, zodat Groningen Seaports bewezen oplossingen kan overnemen wanneer deze zich hebben bewezen.

Praktisch verduurzamen

De aanpak van Groningen Seaports laat zien dat duurzaamheid niet altijd zit in spectaculaire innovaties, maar juist in het slimmer organiseren van bestaande stromen. Door grond te hergebruiken, flexibel om te gaan met beschikbaarheid en samen te werken in de keten, worden grote stappen gezet in een complexe en dynamische omgeving.

Duurzaamheid ontstaat hier niet op papier, maar in de dagelijkse praktijk van plannen, schakelen en realiseren – precies daar waar impact wordt gemaakt.

Duurzaam doen: van ambitie naar uitvoering

Bij Waterschap Noorderzijlvest is duurzaamheid geen abstract doel, maar een duidelijke beweging richting de toekomst. Met de ambitie om in 2035 klimaatneutraal te zijn en in 2050 volledig circulair te werken, wordt stap voor stap toegewerkt naar een andere manier van bouwen, beheren en samenwerken. Die ambitie is vastgelegd in routekaarten voor klimaatneutraliteit en circulariteit (op te vragen bij het waterschap), maar krijgt vooral betekenis in de praktijk. Want de belangrijkste les die het waterschap zelf benadrukt: je moet gewoon beginnen.

Meegroeidijk: Meegroeien met de zeespiegel

Een aansprekend voorbeeld is de zogenoemde meegroeidijk, ontwikkeld binnen het internationale Bonsai-project. In plaats van dijken in één keer grootschalig te versterken, wordt hier gewerkt met dunne lagen slib die geleidelijk worden aangebracht. Zo groeit de dijk stap voor stap mee met de zeespiegel. Het slib, afkomstig uit de haven van Lauwersoog, rijpt ter plaatse tot klei en hecht zich aan de bestaande grasbekleding. Daarmee wordt niet alleen de dijk versterkt, maar ook de waterkwaliteit verbeterd.

De meegroeidijk is een samenwerking met het Waterschap Brabantse Delta en het Hoogheemraadschap van Rijnland. Het wordt voor een groot deel gefinancierd door STOWA, het Hoogwaterbeschermingsprogramma en het Interreg project Bonsai. Aan het project nemen vier landen deel: België, Duitsland, Frankrijk en Nederland en loopt door tot 2029. Het totale gezamenlijke budget is €10.669.561,10, waarvan €6.419.736,62 afkomstig is vanuit EU-subsidie.

De kracht van deze aanpak zit in het combineren van functies: waterveiligheid, circulariteit en ecologie komen samen in één oplossing. Tegelijk biedt het ruimte om te leren en te verbeteren, doordat het proces geleidelijk verloopt.

Grip op grondstromen

Een andere belangrijke pijler is het slimmer omgaan met grond. Binnen het project Grip op Grond worden projecten aan elkaar gekoppeld, zodat vrijkomende grond direct opnieuw kan worden ingezet. Hierdoor is er minder aankoop van nieuwe grond nodig en daardoor minder winning van primaire bouwstoffen. Zo is bagger uit projecten van het waterschap gebruikt voor ophogingen bij Groningen Seaports en krijgt tarragrond van de Suikerfabriek in Groningen een nieuwe bestemming in natuurgebied De Onlanden, waar het wordt toegepast voor waterberging. Door vraag en aanbod te verbinden, ontstaat een efficiëntere keten: minder transport, minder gebruik van primaire grondstoffen en lagere kosten. Vooral wanneer locaties dicht bij elkaar liggen, zoals bij de Suikerfabriek en De Onlanden, zijn de voordelen groot.

Hergebruik als uitgangspunt

Ook bij bestaande objecten wordt steeds vaker gekeken naar hergebruik. Met behulp van hergebruikscans wordt in kaart gebracht welke materialen nog waarde hebben en opnieuw ingezet kunnen worden. Dit leidt tot steeds meer circulaire toepassingen. Zo worden bruggen niet langer volledig vervangen, maar slim gedemonteerd, waarbij onderdelen zoals leuningen en liggers een tweede leven krijgen in nieuwe constructies. Op deze manier zijn er al 18 bruggen circulair gebouwd. Daarnaast wordt in beton 30% granulaat toegepast in plaats van nieuw grind. Om dit in de toekomst nog beter te organiseren, wordt gewerkt met materialenpaspoorten, zodat vooraf duidelijk is welke materialen beschikbaar zijn en hoe ze later hergebruikt kunnen worden. Dit vraagt ook om een andere manier van ontwerpen: modulair en losmaakbaar, zodat onderdelen eenvoudig te demonteren zijn. Het doel is om hoogwaardig her te gebruiken: de functie blijft hetzelfde in een volgend project.

Materialenpaspoorten maken vooraf inzichtelijk welke materialen beschikbaar zijn en hoe ze later hergebruikt kunnen worden.

Natuurvriendelijke oevers: Ruimte voor natuur en water

Naast circulariteit speelt ook ecologie een belangrijke rol. Het waterschap legt steeds vaker natuurvriendelijke oevers aan, met flauwe taluds en ruimte voor waterplanten. Intussen is in het Groningse gebied van Noorderzijlvest 42 km natuurvriendelijke oever aangelegd. Deze oevers verbeteren de waterkwaliteit, bieden leefgebied voor vissen en insecten en maken het voor dieren makkelijker om het water in en uit te gaan. Bij de Kardingplas is bijvoorbeeld een harde kade vervangen door

een zachte oever van zand, jute en beplanting. Ook worden natuurvriendelijke oevers aangelegd langs hoofdwatgangen, waarbij grond langs de oevers gekocht wordt van landeigenaren en/of samenwerking wordt gezocht met boeren. Daarmee krijgt de omgeving niet alleen een ecologische impuls, maar ook een zichtbare kwaliteitsverbetering.

Slim omgaan met energie

Ook op het gebied van energie worden praktische stappen gezet. Zo wordt het pand van het gemaal De Drie Delfzijlen verwarmd met aquathermie: warmte uit oppervlaktewater. Deze techniek kan niet alleen verwarmen, maar ook koelen en laat zien hoe bestaande systemen slim benut kunnen worden.

Daarnaast zet het waterschap in op schonere brandstoffen. Het volledige machinepark in de buitendienst draait op HVO100-diesel, een brandstof op basis van hergebruikt frituurvet, waarmee een 90% van de CO₂-uitstoot wordt gereduceerd in vergelijking met normale diesel. Ook aannemers en partners worden gestimuleerd om deze overstap te maken. Zo wordt steeds meer emissieloos materieel uitgevraagd, onder andere bij baggerwerken.

Stap voor stap vooruit

De projecten van Waterschap Noorderzijlvest laten zien dat duurzaamheid niet één oplossing is, maar een optelsom van keuzes. Van grondstromen en materiaalgebruik tot energie en ecologie: op elk onderdeel liggen kansen. Door te experimenteren, samen te werken en kennis op te bouwen, groeit duurzaamheid uit tot een vanzelfsprekend onderdeel van het werk. Niet door te wachten op de perfecte oplossing, maar door vandaag te beginnen en onderweg steeds beter te worden.

Op weg naar een klimaatneutraal en circulair Nederland

Rijkswaterstaat is een uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Rijkswaterstaat Noord-Nederland is een van de zeven regionale organisatieonderdelen van Rijkswaterstaat en is actief in de provincies Drenthe, Fryslân en Groningen. Samen met partners wordt ervoor gezorgd dat het veilig is op de weg en op het water en dat het verkeer goed doorstroomt. Daarnaast beheert Rijkswaterstaat Noord-Nederland ook een bijzonder gebied: de Waddenzee, die op de UNESCO-Werelderfgoedlijst staat.

Visie op een duurzame leefomgeving

Samen werken aan een veilig, leefbaar en bereikbaar Nederland vormt de kern van Rijkswaterstaat. Daarbij wordt gestreefd naar een duurzame leefomgeving, zodat Nederland ook voor volgende generaties een schone, groene en prettige plek blijft om te leven.

Het doel is helder: in 2030 wil Rijkswaterstaat klimaatneutraal zijn en circulair werken. Dit betekent dat er geen broeikasgassen worden uitgestoten of dat deze uitstoot wordt gecompenseerd. Alle gebruikte elektriciteit wordt zelf opgewekt. Het gebruik van primaire grondstoffen wordt zoveel mogelijk beperkt en vrijkomende materialen worden veilig en hoogwaardig hergebruikt.

Via de speerpunten energie en klimaat, circulaire economie en duurzame gebiedsontwikkeling wordt hieraan gewerkt. Daarnaast richt Rijkswaterstaat zich ook op bredere aspecten van een gezonde leefomgeving, zoals natuur, biodiversiteit en bermonderhoud.

Duurzaamheid binnen Rijkswaterstaat Noord-Nederland

Samen met partners zet Rijkswaterstaat Noord-Nederland zich in om werkzaamheden zo duurzaam mogelijk uit te voeren. Daarbij wordt continu gekeken naar kansen en wordt actief samengewerkt

met de andere regio's binnen Rijkswaterstaat. Door ervaringen en initiatieven te delen, kan wat goed werkt in de ene regio stapsgewijs worden toegepast in de andere, en vice versa. Op deze manier blijven de regio's elkaar inspireren.

Het gebruik van verjongingscrème op asfalt

Een mooi voorbeeld van een duurzame toepassing in Noord-Nederland is het gebruik van verjongingscrème op asfalt. Deze toepassing remt het slijtageproces van asfalt af, waardoor het minimaal drie jaar langer meegaat. Het asfalt wordt besproeid met verjongingscrème, waardoor het bindmiddel soepeler wordt en eventuele rafeling wordt gerepareerd. Hierdoor hechten de stenen sterker aan elkaar.

Door het gebruik van verjongingscrème hoeft asfalt minder vaak te worden vervangen. Dit levert milieuwinst op door besparing van grondstoffen en energie, en zorgt daarnaast voor minder verkeershinder en lagere kosten. Het duurzaamheidsbudget maakt de inzet van dit innovatieve middel mogelijk.

Verjongingscrème remt het slijtageproces op asfalt af, waardoor het minimaal drie jaar langer mee kan.

Vooruitblik

De komende jaren blijft Rijkswaterstaat Noord-Nederland zich inzetten voor verdere verduurzaming van de organisatie, zowel met kleine als grote bijdragen.

Zo wordt actief gewerkt aan het creëren van bewustwording, onder andere door het geven van trainingen. Hiermee worden opdrachtgevers beter wegwijs gemaakt in de mogelijkheden op het gebied van duurzaamheid. Weten wat er mogelijk is en waar, is een belangrijke eerste stap op weg naar verduurzaming.

Daarnaast wordt gestreefd naar het zoveel mogelijk emissieloos uitvoeren van projecten, in nauwe afstemming met aannemers. Zo wordt gewerkt aan de verdere elektrificatie van bouw materieel. Omdat de sector zich nog midden in een transitie bevindt, is nog niet alles optimaal ontwikkeld: elektrisch materieel wordt bijvoorbeeld nog regelmatig geleverd met een dieselvrachtwagen. Het is een kwestie van tijd voordat ook die ontwikkelingen verder zijn.

Het belangrijkste is dat de markt bereid en gemotiveerd is om zich verder duurzaam te ontwikkelen, en dat er natuurlijk al mooie stappen zijn gezet.

Zo werkt Rijkswaterstaat Noord-Nederland samen met partners toe naar een duurzame toekomst.

Samen versnellen naar een circulaire infrastructuur

Circulair Groningen Drenthe laat zien dat de circulaire transitie sneller gaat als je het samen doet. De vereniging brengt bedrijven en overheden bij elkaar rond één helder en ambitieus doel: in 2030 50% minder primaire grondstoffen gebruiken en in 2050 een volledig circulaire economie. Met inmiddels zo'n 160 leden – waarvan 80% bedrijven – groeit het netwerk gestaag en ontstaat er steeds meer slagkracht.

De kracht van Circulair Groningen Drenthe zit in het verbinden. Door ketensamenwerkingen te organiseren en kennis actief te delen, wordt circulair werken concreet en haalbaar. Ingewikkelde vraagstukken worden kleiner wanneer de juiste partijen elkaar weten te vinden. De vereniging kent haar leden goed en zorgt ervoor dat precies die mensen met elkaar aan tafel komen die samen het verschil kunnen maken.

Overheden leren van elkaar

Naast bedrijven spelen overheden een belangrijke rol binnen het netwerk. In een speciale peergroup voor overheden worden ervaringen gedeeld en oplossingen gezamenlijk verkend. Een mooi voorbeeld is de rol van de peergroup bij het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB). De gemeente Groningen was de eerste gemeente in de provincie die het convenant ondertekende. Na een presentatie van de gemeente Groningen in december jl. zijn inmiddels meerdere andere overheden voornemens hetzelfde te doen. Zo werkt voorbeeldgedrag aanstekelijk.

Circulair denken in de praktijk

Dat circulair werken niet altijd groot of complex hoeft te zijn, laten verschillende projecten zien. In de gemeente Midden-Groningen zijn bestaande lantaarnpalen die elders vrijkwamen, hergebruikt bij het station. Daar werd het als te donker ervaren, terwijl elders palen overbodig waren geworden. Door slim te verplaatsen, krijgen materialen een tweede leven en wordt onnodige vervanging voorkomen.

Daarnaast stimuleert Circulair Groningen Drenthe initiatieven om afgeschreven lantaarnpalen te laten refurbishen bij de producent, zodat ze daarna opnieuw geplaatst kunnen worden. Door deze voorbeelden actief te delen, worden andere overheden geïnspireerd om vergelijkbare keuzes te maken.

Ook wordt geëxperimenteerd met tweekleurige straatverlichting: warm-wit licht in de avond en oranje licht in de nacht. Oranje verlichting heeft een minder negatieve impact op dieren en draagt zo bij aan het verminderen van lichtvervuiling. Op het gebied van hergebruik wordt in de gemeente Groningen bovendien gewerkt met het opnieuw toepassen van straatstenen.

Verbinden als sleutel tot succes

Door ketensamenwerkingen te organiseren en kennis actief te delen, wordt circulair werken concreet en haalbaar.

In al deze projecten speelt Circulair Groningen Drenthe een verbindende rol. Niet door alles zelf te doen, maar door de juiste mensen samen te brengen en ideeën verder te helpen. Zo ontstaan praktische oplossingen die direct toepasbaar zijn in de openbare ruimte.

De boodschap is duidelijk: circulaire infrastructuur begint bij samenwerking. Door kennis te delen, voorbeelden zichtbaar te maken en elkaar te versterken, wordt de stap naar een circulaire economie steeds kleiner – en vooral haalbaar.

